

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНИХ ТА ГАЛУЗЕВИХ СОЦІОЛОГІЙ

УДК 316.4

А. А. АШУРБЕКОВ

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПРЕФЕРЕНЦІЙ ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ НА ПРИКЛАДІ ПРИДНІПРОВСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Стаття спрямована на виявлення та систематизацію особливостей політичних преференцій промислового регіону на прикладі Придніпровського регіону України. Приділено увагу систематизації дослідницької інформації стосовно поняття “політичні преференції” в західній та українській науковій літературі. Запропоновано авторське визначення поняття “політичні преференції” як складного ментального феномена, що включає в себе ставлення до певних політичних явищ, подій, політичних суб’єктів, політичні настанови, уподобання, оцінки та думки, емоційне й змістовне ставлення до певних сторін політичного життя. Систематизовано риси політичних преференцій мешканців промислового регіону та виділено їх в окрему модель, що має такі характеристики: притаманність значній частині мешканців регіону консервативного синдрому; домінування лівого консерватизму в більшій частині населення за винятком молоді; розширення консерватизму; наявність високих моральних вимог до політичних гравців; амбівалентність політичних преференцій населення; дрейф молодого покоління населення Придніпровського регіону за своїми політичними преференціями до загальноукраїнських та преференцій Західного регіону.

Ключові слова: промисловий регіон, Придніпровський регіон, політичні преференції.

Одним з наслідків радикальних соціально-політичних перетворень у сучасній Україні є запуск процесу подолання надмірної централізації влади. Цей процес має не тільки організаційну та юридичну основу, а й зумовлений таким суб’єктивним чинником, як відмінність у політичних уподобаннях населення різних регіонів країни. Урахування специфіки політичних преференцій населення певного регіону дасть змогу більш виважено приймати рішення в будь-якій сфері суспільства й глибше розуміти процеси, що відбуваються в регіоні та країні загалом.

З погляду політичних преференцій та особливостей електоральної поведінки є суттєві розбіжності між регіонами України.

Існує значна кількість підходів до регіоналізації України: географічний, адміністративний, політичний, економічний тощо. З економічного

погляду виділяють дев'ять економічних або промислових регіонів України, одним з яких є Придніпровський, що об'єднує Запорізьку та Дніпропетровську області. Крім того, Придніпровський регіон представлений також у соціологічному вимірі в працях низки видатних українських соціологів.

Урахування специфіки політичних переваг різних регіонів дасть змогу проводити більш ефективну та гнучку державну політику, знизити загальне напруження в українському суспільстві.

На сьогодні поняття “політичні переваги” у вітчизняній та іноземній науковій літературі вивчено фрагментарно, не сформовано єдиного підходу до його визначення. Окремий аналіз політичних переваг можна зустріти в працях західних дослідників Й. Шумпетера та Е. Даунса. У російській науці увагу політичним перевагам приділяв О. Каширських. Серед українських соціологів окремі сторони політичних переваг висвітлювали О. Агарков, І. Бекешкіна, О. Козуб, В. Полторак.

На сучасному етапі практично відсутні дані стосовно політичних переваг мешканців промислових регіонів. Фактично увага дослідників зосереджена на політичній свідомості та її проявах в електоральній поведінці.

Мета статті – виявити та систематизувати особливості політичних переваг промислового регіону на прикладі Придніпровського регіону України.

Основні завдання статті: систематизація дослідницької інформації стосовно поняття “політичні переваги” в західній та українській науковій літературі; визначення поняття “політичні переваги”; систематизація рис політичних переваг мешканців промислового регіону та виділення їх в окрему модель.

В умовах відносної новизни поняття “політичні переваги” для ґрунтовного теоретичного аналізу доцільним є розгляд у науковому дискусії таких понять, як “політична поведінка”, “політична свідомість”, “політична ментальність” і, звідси, “політичні переваги”.

Цим поняттям приділяли увагу як класики соціології, так і сучасні вітчизняні та західні вчені. Дослідження проблем політичної свідомості можна зустріти в працях К. Маркса. Він один з перших окреслив проблему масовості суспільно-політичних процесів і її джерел, детермінованості свідомості мас і класів. Його погляди були спрямовані на соціально-класові, революційно-практичні чинники, які зумовлюють формування політичної свідомості [5].

Сучасний російський дослідник Н. Поліванова підкреслює, що політична свідомість безпосередньо пов'язана з політичною поведінкою. Політична свідомість опосередковує політичні дії, надаючи їм змісту. Сутність їх нерозривності та взаємовпливу полягає в прагненні впливати на владні структури й суспільно-політичні процеси в тому чи іншому напрямі. Спираючись на її погляди, можна стверджувати, що політична свідомість бага-

то в чому визначає змістовну сторону політичних преференцій і їх діяльнісних проявів [7].

Теоретичні проблеми політичної поведінки завжди викликали науковий інтерес як західних, так і вітчизняних дослідників. Зокрема, варто відзначити праці Г. Лебона, засновника “психології натовпу” [4]; Г. Тарда, що інтерпретує масову психологію як інстинктивне, ірраціональне, деструктивне явище. Позиції саме цих учених сформували серйозну теоретичну базу, яка багато в чому визначила розвиток наукових поглядів у цій сфері [10].

Серйозний внесок зробили західноєвропейські й американські вчені. Перш за все, Е. Дюргейм, який всебічно проаналізував причини формування феномена натовпу і його поведінкові особливості [1]; З. Фрейда, який розглядав соціальні феномени з тих самих позицій, що й внутрішні процеси людської психіки і який вважав можливим не спонтанне, довільне, а цілеспрямоване формування мас [11].

У межах концепції “масового суспільства” політичну поведінку як центральну категорію політичної науки вивчали представники біхевіористського напрямку Ч. Мерріам, Б. Скіннер, Л. Уайт, К. Райт, які виявляли специфічні риси цього феномена емпіричним шляхом, кількісними методами, поєднуючи методи дослідження емпіричної соціології та соціальної психології; а також Г. Лассуел, який, роблячи акцент на несвідомому у сфері політики, застосовував біхевіористський підхід до європейської традиції психоаналізу.

Марксизм як теорія критичного заперечення “буржуазної реальності” став основою для формування Франкфуртської наукової школи, представники якої М. Хоркхаймер, Ю. Хабермас, Т. Адорно типологізували риси “відомих” (що зазнають впливу), пояснювали причини виникнення та прийняття фашизму, а також проаналізували ірраціональність капіталістичної системи суспільства, що зумовлює авторитарну агресивність і авторитарне підпорядкування.

У своїх дослідженнях представники зазначеного напрямку соціологічної та політичної думки побудували свій теоретичний аналіз, використовуючи таку категорію марксизму, як “відчуження”, що, на їхню думку, характерна для всіх сфер сучасного суспільства.

Аналіз проявів політичних преференцій у конкретній поведінці ми можемо побачити в працях видатного соціолога Т. Парсонса, який розглядав поведінку “людини маси” як статусно-рольове виконання тієї чи іншої функції в межах теорії соціальної дії.

Подальше дослідження проблеми політичної поведінки мас здійснюють представники гуманістичного спрямування А. Маслоу, К. Роджерс, Р. Олпорт, а також феноменології, символічного інтеракціонізму Г. Блумер, І. Гофман, М. Кун, Д. Льюїс.

У межах вивчення механізмів політичного вибору австрійський учений Й. Шумпетер наголошує на важливості поняття політичної конкуренції як фактора, що формує політичні преференції населення. Спільно з М. Вебером він вносить у демократичну теорію елемент конкурентності та ринку [15].

Надалі ці погляди розвивав Е. Даунс. Він розглядав політичні партії як “продавців” у політичній боротьбі, які конкурують за симпатії населення. На думку Е. Даунса, поведінка виборців відповідає раціональній моделі homo economicus. Населення керується міркуваннями “ціна-якість” відповідно до їх індивідуальних преференцій і вибирають партію або політичного діяча так само, як споживачі вибирають товар. На відміну від Й. Шумпетера, Е. Даунс наголошує на важливості раціональної складової у впливі населення на владу. За його поглядами, вона респонсивна щодо преференцій громадян, тобто відповідає їхнім очікуванням і запитам [12]. Але так само, як і в двох попередніх, у цій концепції демократії немає місця для активної участі громадян, крім як у процесі голосування на виборах.

Політичні преференції вчений тлумачить як продукт екзогенних факторів. Мотиваційну значущість у дуалістичній системі “ціна-якість” він ставить під сумнів, хоча, як і його попередники, конкурентну боротьбу інтересів і процес вибору розуміє як даність політичного процесу.

Насправді не існує концептуальної відповіді на питання про те, хто саме, крім самого громадянина, здатний якісно розрізнити ці преференції. Р. Гудін формулює критерії, за допомогою яких можна відрізнити преференції, що заслуговують на визнання. Такими є преференції, якщо вони:

- відбулися в процесі вичерпного інформування;
- є наслідком впевненості індивідуума;
- сформульовані самим індивідуумом.

При дотриманні цих критеріїв преференції стають автономними й “розумними”. І навпаки, преференції втрачають автономну якість, якщо вони не враховують важливої інформації або дублюють інші думки. Такі преференції можна назвати “нерозумними”, більше того, саме з міркувань безпеки індивідуума таким преференціям має бути відмовлено у визнанні [14].

На думку політичного психолога І. Елстера, політичне рішення, яке не ґрунтується на прямій залежності від преференцій громадян, не може бути визнано раціональним. Крім того, формування преференцій залежить від ситуації, яка може змусити громадян формувати преференції лише на основі наявного обмеженого вибору опцій (adaptive preferences). У цьому випадку йдеться навіть не про використання механізму прийняття рішень на свою користь за допомогою свідомого формування автономних преференцій (стратегічних), але про формування останніх згідно з імовірністю їх реалізації. Дослідник вводить поділ політичних преференцій на ірраціональні й автономні. У разі, наприклад, якщо реалізація дійсної преференції пов’язана з можливим ризиком або розчаруванням, нерідко реалізується

менш пріоритетна преференція. До того ж вибір преференцій часто залежить від наявних альтернатив [13].

Російський дослідник О. Каширських розглядав боротьбу двох значущих складових: прагнення індивіда до загальної моралі й раціональність індивіда в процесі формування власних політичних преференцій. У своїх працях він переймався питанням концептуального визначення демократичної компетенції на тлі суперечності між приватним інтересом і загальним благом, можливості ототожнення морального й раціонального в процесі формування власної політичної позиції.

Дослідник підкреслював, що сучасні теорії демократії загалом зводяться до двох основних факторів формування політичних преференцій:

1) існування в плюралістичному суспільстві конфліктності інтересів і конкурентної боротьби за вплив;

2) привнесення економічної логіки в політичну теорію, яка не тільки сприяє визначенню суті політичного процесу як конкуренції інтересів, а й проводить аналогію між *homo politicus* і *homo economicus*.

Обидва типи демократичної теорії схильні розглядати формування політичних преференцій як реалізацію індивідуальної волі, вільної від необхідності враховувати політичну позицію іншого [6].

На основі проведеного аналізу можна резюмувати, що політичні преференції в дискурсі політичної соціології є ставленням до об'єкта політичного вибору, що виокремлює його серед інших альтернатив і надає йому перевагу. Преференції на протигагу політичній культурі, що характеризує загальні політичні установки та ставлення до політичних інститутів і елементів політичної системи, відображають переваги конкретним об'єктам політичного протистояння: партіям та іншим політичним угрупованням, політичним лідерам, засобам політичної діяльності, оцінкам політичних подій тощо.

Політичні преференції – це складний ментальний феномен, що включає в себе ставлення до певних політичних явищ, подій, політичних суб'єктів, політичні настанови, уподобання, оцінки та думки, емоційне й змістовне ставлення до певних сторін політичного життя.

На базі спільних преференцій складаються солідарності, що формують ситуативні та стабільні спільноти, які конкурують у політичному полі в різних ситуаціях політичного життя, перш за все, в електоральних процесах.

Політичні преференції виникають у ситуації наявності альтернатив у різних ситуаціях політичного життя: електоральний процес, ставлення до політичних процесів та суб'єктів політичної діяльності. У сучасних умовах глибокої суспільно-політичної кризи зростає значущість політичних преференцій та їх ролі в напрямі розвитку держави.

Політичні преференції входять до складу політичної ментальності та одночасно зумовлені нею. Таким же чином політичні преференції тісно пов'язані з політичною свідомістю та політичною культурою. Специфіка

політичних преференцій порівняно з іншими якостями політичної ментальності полягає в тому, що преференції складаються за умов наявності вибору, певних альтернатив, умов та ситуацій для цього вибору. Преференції можуть мати явний та латентний характер, виявлятися в когнітивній і діяльній формах. Преференції є об'єктом формування, конструювання, впливу з боку політичних сил, що конкурують на політичній арені. Носіями преференцій є суб'єкти політики: населення, індивіди, політичні лідери тощо. Преференції можуть існувати на психологічному та ідеологічному рівнях. Найбільш важливою для політики є така діяльна форма прояву преференцій, як електоральні преференції, вибори населення певних політичних сил, лідерів в електоральних змаганнях.

Політичні преференції регіональної спільноти полягають у наявності певних властивостей, що забезпечують сталі засоби сприйняття соціально-політичних явищ, характеру їх розуміння й трактування (інтерпретації), особливостей політичної діяльності в регіоні. Компоненти політичних преференцій включають політичні переконання та орієнтації, що склалися під впливом досвіду участі в політичному процесі й у результаті дії традиції, політичної соціалізації тощо. Специфікою регіональних політичних преференцій є те, що важливим фактором їх формування є регіональна солідарність, ідентичність з певним регіоном, що може суттєво впливати на електоральні змагання.

З огляду на багатогранність феномена політичних преференцій, варто говорити про численність факторів, які впливають на їх формування. Їх можна поділити на три групи: соціально-економічні; соціально-політичні; соціокультурні.

Важливо розуміти, що ці групи факторів є динамічними системами, які зазнають в умовах соціальної дезорганізації постійних різких коливань, вплетених у тканину суспільних процесів, виступаючи одночасно умовами (передумовами, причинами) і фоном останніх. Усі вони важливі, але не рівнозначні на тому чи іншому етапі суспільного розвитку.

Ми вважаємо за необхідне виокремлювати політичні преференції населення регіону, що відображає специфіку політичної свідомості, політичної культури та політичної поведінки населення регіону й загалом політичної ментальності. Ця обставина підвищує актуальність вивчення особливостей політичних преференцій певного регіону в період проведення АТО, активізації електорального процесу, виборчої кампанії, аналізу результатів виборів.

З економічного погляду виділяють економічні та промислові регіони (райони). Українська радянська енциклопедія так тлумачить поняття “промисловий регіон” – це територія із чітко вираженою індустріально-виробничою спеціалізацією. Промислові райони зазвичай складаються стихійно, хоча є спроби регулювання їх розвитку, тож іноді формуються планомірно. У будь-якому разі промислові регіони формуються під впливом уже існую-

чої індустрії, територіального поділу праці, родовищ корисних копалин, наявного населення та його кваліфікації тощо. Промислові райони спеціалізуються на характерних для кожного з них галузях, для розвитку яких є всі основні ресурси й можливості, що дає змогу випускати продукцію з меншими витратами засобів виробництва і праці, ніж в інших регіонах [8].

З погляду промислового потенціалу в Україні виділяють такі регіони:

1. Столичний (Київська, Чернігівська, Житомирська обл.).
2. Північно-Східний (Харківська, Полтавська, Сумська обл.).
3. Донецький (Донецька, Луганська обл.).
4. Придніпровський (Запорізька, Дніпропетровська обл.).
5. Центральний (Кіровоградська, Черкаська обл.).
6. Подільський (Вінницька, Хмельницька, Тернопільська обл.).
7. Карпатський (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька обл.).
8. Північно-Західний (Волинська, Рівненська обл.).
9. Причорноморський (Одеська, Миколаївська, Херсонська обл., Автономна Республіка Крим) [3].

Промисловий потенціал Запорізької області є однією з ключових складових усієї української промисловості. Як зазначено в інформаційній довідці Запорізької обласної туристичної асоціації, “Запорізька область – регіон із значним виробничим потенціалом, один із базових регіонів у промисловому комплексі України. У структурі промислового виробництва регіону найбільшу питому вагу мають: металургійний комплекс – кожна 5-та тонна сталі, енергетичний комплекс – кожний 4-й кВт електроенергії, машинобудівний комплекс – кожний 2-й український автомобіль вироблений саме в Запоріжжі. Запорізький регіон належить до найбільш інвестиційно привабливих в Україні” [2].

До цього слід додати, що в області виробляють майже 27,3% усієї електроенергії держави, 20% української сталі та феросплавів, 17% готового прокату.

Найбільш впливовою галуззю в промисловості області є металургійний комплекс, переважна частка продукції металургійного комплексу виробляється для поставки на експорт (62,2%) [2].

Більш складний критерій для регіоналізації запропонований соціологами М. Чуриловим і А. Стегнієм. Вони враховували спільність областей у регіонах на основі даних статистики щодо рівня розвитку промисловості, добробуту, культури, національно-культурних особливостей, а також географічних чинників. Соціологи використовували такі номінації регіонів: Західний, Південно-Західний, Центральний, Північний, Північно-Східний, Придніпровський (Дніпропетровська і Запорізька обл.), Південний і Крим [9].

Згідно з політичним критерієм, враховують, крім географічного чинника, результат голосування на загальнонаціональних виборах. У межах цього підходу виділено п'ять регіонів: Донбас і Крим, Північний Схід, Центр, Захід, Південно-Східна Україна (Запорізька, Харківська, Одеська, Дніпропетровська, Миколаївська, Херсонська обл.).

Як, бачимо різні підходи об'єднують Запоріжжя з різними сусідніми областями. Ми будемо спиратися на економічний підхід до поділу регіонів та позицію в цьому питанні відомих соціологів М. Чурилова й А. Стегнія, а саме що Запоріжжя належить до Придніпровського регіону.

Інституціалізація Придніпровського регіону склалася не тільки в економічних науках, а й у соціологічних. Виходячи з того, що регіон об'єднує Запорізьку та Дніпропетровську області, специфіку політичної ментальності регіону можна вивчати на матеріалі Запоріжжя. Безумовно, є ще вужчі особливості політичної ментальності інших міст Придніпровського регіону, але, на наш погляд, загальні риси в цілому переважають.

На основі аналізу та результатів ряду виборчих компаній у 2010–2015 рр., а також ставлення населення Придніпровського регіону до найбільш значущих суспільно-політичних питань виділимо окремі характеристики політичних преференцій цього промислового регіону. Їх доцільно систематизувати в окрему модель політичних преференцій мешканців Придніпровського промислового регіону:

1. Пригаманність значній частині мешканців регіону консервативного синдрому, що виявляється в схильності підтримувати консервативні політичні сили, поділяти консервативні політичні погляди, відчувати недовіру до нових політичних сил, скептично ставитись до європейських цінностей.

2. Домінування лівого консерватизму серед більшої частини населення за винятком молоді.

3. Розшарування консерватизму, що зумовлює прояви різних сторін політичних преференцій: консерватизм козацького минулого (правий), радянський консерватизм (лівий) – за радянських часів жилося краще, дореволюційний (лівий) консерватизм – до Революції гідності жилося краще, опора на соціально-економічну стабільність тощо.

4. Формування нового провінціалізму, який відштовхується не тільки від московського чи київського центру, а й від Європи. Тобто формується новий проєвропейський провінціалізм. Його особливістю є поєднання провінційного консерватизму з європейськими прогресистськими інтенціями.

5. Домінування схильності критикувати будь-яку владу. Тут певною мірою позначаються анархістські нахили в ментальності мешканців Запорізького регіону, що є Батьківщиною відомого анархіста Нестора Махна.

6. Високі моральні вимоги до політичних гравців з боку населення (більше стосується прихильників Євромайдану).

7. Амбівалентність політичних преференцій населення, що виражається в тому, що люди не довіряють владі, але чекають від неї змін і захисту своїх інтересів.

8. Дрейфування молодого покоління населення Придніпровського регіону за своїми політичними преференціями до загальноукраїнських і преференцій Західного регіону.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що поняття “політичні преференції” є суттєво не вивченим у соціологічній літературі. На основі поглядів західних та вітчизняних дослідників щодо складових політичних преференцій і висвітлення ними окремих аспектів цього феномена сформульовано визначення політичних преференцій у дискурсі політичної соціології як ставлення до об’єкта політичного вибору, що виокремлює його серед інших альтернатив і надає йому перевагу. Преференції, на противагу політичній культурі, що характеризує загальні політичні установки та ставлення до політичних інститутів і елементів політичної системи, відображають переваги конкретних об’єктів політичного протистояння: партій та інших політичних угруповань, політичних лідерів, засобів політичної діяльності тощо.

Політичні преференції – це складний ментальний феномен, що включає в себе ставлення до певних політичних явищ, подій, політичних суб’єктів, політичні настанови, уподобання, оцінки та думки, емоційне й змістовне ставлення до певних сторін політичного життя.

У майбутньому перспективним видається більш глибоке вивчення поняття “політичні преференції” та його проявів у регіональному аспекті.

Список використаної літератури

1. Дюркгейм Э. Метод социологии : пер. с франц. / Э. Дюркгейм. – Москва : Наука, 1990. – 575 с.
2. Інформаційна довідка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zota.org.ua/poleznaya-informatsiya/item/18-informatsijna-dovidka-shchodo-suchasnogo-stanu-promislovosti-zaporizkoji-oblasti>.
3. Класифікація регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zno.academia.in.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=2529>.
4. Лебон Г. Психология масс и народов / Г. Лебон // Діалог. – 1992. – № 3.
5. Маркс К. Святое семейство, или Критика критической критики. Против Бруно Бауэра и компании / К. Маркс, Ф. Энгельс // Собр. соч. – Москва : Госполитиздат, 1956. – Т. 2. – 230 с.
6. Каширских О. Н. Политические преференции в контексте теории делиберативной демократии / О. Н. Каширских // Вестник Пермского университета. ПОЛИТОЛОГИЯ. – 2012. – № 1. – С. 20–34.
7. Поливанова Н. П. Политическое сознание в условиях трансформации российского общества / Н. П. Поливанова. – Москва, 2009. – 482 с.
8. Промисловий регіон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Промисловий_район.
9. Стегній О. Г. Регіональний чинник розвитку політичної культури населення України / О. Г. Стегній // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2005. – № 3. – С. 94–122.
10. Тард Г. Социальная логика / Г. Тард // Тексты по истории социологии XIX–XX веков : хрестоматия. – Москва, 1994. – 383 с.
11. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого “я” / З. Фрейд // Диалог. – 1990. – № 12.
12. Downs A. An Economic Theory of Democracy / Antony Downs. – New York : Harper 1957.

13. Elster J. The Market and the Forum: Three Varieties of Political Theory / J. Elster // J. Bohman, W. Rehg (eds.) *Deliberative democracy: essays on reason and politics*. – Cambridge ; London, 1997. – P. 10–11.

14. Goodin R. Democracy, Preferences and Paternalism / R. Goodin // *Policy Sciences*. – 1993. – № 26. – P. 237.

15. Schumpeter J. *Kapitalismus, Sozialismus und Demokratie* / Joseph Schumpeter. – Tübingen ; Basel, 1950. – P. 428.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2015.

Ашурбеков А. А. Особенности политических предпочтений промышленного региона на примере Приднепровского региона Украины

Статья направлена на выявление и систематизацию особенностей политических предпочтений промышленного региона на примере Приднепровского региона Украины. Уделено внимание систематизации исследовательской информации относительно понятия “политические предпочтения” в западной и отечественной научной литературе. Предложено авторское определение понятия “политические предпочтения” как сложного ментального феномена, включающего в себя отношение к определенным политическим явлениям, событиям, политическим субъектам, политические установки, предпочтения, оценки и мнения, эмоциональное и содержательное отношение к определенным сторонам политической жизни. Систематизированы характеристики политических предпочтений жителей промышленного региона, которые были выделены в отдельную модель, имеющую следующие характеристики: наличие у значительной части жителей региона консервативного синдрома; доминирование левого консерватизма у большей части населения за исключением молодежи; расслоение консерватизма; наличие высоких моральных требований к политическим игрокам; амбивалентность политических предпочтений населения; дрейф молодого поколения населения Приднепровского региона по своим политическим предпочтениям к общеукраинским и предпочтениям Западного региона.

Ключевые слова: *промышленный регион, Приднепровский регион, политические предпочтения.*

Ashurbekov A. Features of the Political Preferences of Industrial Region on the Example of Ukrainian Dnieper Region

One consequence of radical social and political change in modern Ukraine is to launch the process of overcoming the excessive centralization of power. This process is not only organizational and legal basis, but due to such subjective factors as differences in political preferences of the population across the country. Taking into account the specific political preferences of the population of a given region will enable more balanced decisions in every sphere of society and deeper understanding of the processes occurring in the region and the country.

This is by far the concept of political preferences in domestic and foreign scientific literature studied sufficiently fragmented, almost no data on the political preferences of residents industrial regions. In fact, researchers focused attention on the political consciousness and its manifestations in electoral behavior.

The article aims at identifying and systematizing features political preferences industrial region on the example of Ukraine Dnieper region. Attention is paid to research systematization of information on the concept of "political preference in Western and domestic scientific literature. Based on the analysis it was determined the concept of “political preferences”. Namely it is - a complex mental phenomenon that involves relation to

certain political phenomena, events, political actors, political guidance, preferences, evaluations and opinions, emotional and meaningful attitude to certain parties political life.

Also during writing the material was carried systematization rice political preferences of residents of the industrial region and allocated them to a specific model. This model has the following characteristics: inherency large part of the region's residents conservative syndrome, which manifests itself in the tendency to support conservative political forces to divide the conservative political views; Left dominance of conservatism in most of the population with the exception of young people; bundle conservatism conservatism in Cossack past, Soviet conservatism, revolution; formation of a new provincialism that pushes not only from Moscow or Kiev center, but also from Europe; high moral requirements for political players; ambivalence political preferences of the population, reflected in the fact that people do not trust the authorities, but expect it changes and protect their interests; drifting younger generation population Dnieper region for their political preferences and preferences for all-Western region.

Key words: *the industrial region, Dnieper region, political preferences.*